

خطبه اول

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ نَحْمَدُهٗ عَلٰی مَا كَانْ وَنَسْتَعِیْنُهٗ مِنْ اَمْرِنَا عَلٰی مَا یَكُوْنُ وَنُؤْمِنُ بِهٖ وَنَتَوَكَّلُ عَلَیْهِ وَنَسْتَغْفِرُهٗ وَنَسْتَهْدِیْهِ وَنَعُوْذُ بِهٖ مِنْ شُرُوْرِ اَنْفُسِنَا وَسَیِّئَاتِ اَعْمَالِنَا وَنُصَلِّیْ وَنُسَلِّمُ عَلٰی سَیْدِنَا وَنَبِیْنَا اَبِی الْقَاسِمِ الْمُصْطَفٰی مُحَمَّدٍ وَ عَلٰی اٰلِهٖ الْاَطْیَبِیْنَ الْاَطْهَرِیْنَ وَ لَا سَیِّمًا بِقِیَّةِ اللّٰهِ فِی الْاَرْضِیْنَ.

توصیه به تقوا

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم بسم الله الرحمن الرحیم «یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُوْنَ»^۱ عِبَادَ اللّٰهِ اَوْصِیْكُمْ وَنَفْسِیْ بِتَقْوٰی اللّٰهِ وَ مَلَازِمَةِ اَمْرِهٖ وَ مَجَانِبَةِ نَهْیِهٖ وَ تَجَهُّزِیْ رَحِمَكُمُ اللّٰهُ فَقَدْ نُودِیْ فِیْكُمْ بِالرَّحِیْلِ^۲ وَ تَزَوَّدُوا فَاِنَّ خَیْرَ الزَّادِ التَّقْوٰی^۳

همه شما نمازگزاران گرامی، برادران و خواهران ارجمند و خودم را در این روز عزیز و شریف و در میعادگاه نماز جمعه نماز بزرگ عبادی، اجتماعی و الهی به تقوا، پارسایی، ترس و پرهیز از عذاب الهی، عمل به فرمان‌ها و دستورات خداوند و دوری از گناهان و معاصی در همه شئون و ساحت‌های زندگی سفارش و دعوت می‌کنم و از خداوند می‌خواهیم که همه ما را از متقیان، پارسایان و مراعات‌کنندگان فرامینش مقرر بفرماید.

انواع حقوق

در خطبه قبل عرض کردیم که حقوقی که بر عهده انسان‌ها است به دو قسم تقسیم می‌شود:

^۱ - سوره آل عمران، آیه ۱۰

^۲ - سید رضی، نهج البلاغه (صبحی صالح)، خطبه ۲۰۴، ص ۳۲۱

^۳ - سوره بقره، آیه ۱۹۷.

الف: حق الله

بعضی از آن‌ها حقوق الهی و فرمان‌هایی است که خداوند صادر فرموده و تکالیفی است که بر دوش ما قرار دارد و برای ادای حق شکر الهی و رستگاری دنیا و آخرت است. در این نوع از حقوق طرف انسان فقط خدا است. خداوند است که از ما مطالبه‌ای دارد که به نفع خود ما است و دیگر انسان‌ها طرف حساب ما نیستند به این‌ها حقوق الله می‌گویند. نماز، روزه، حج و مسائلی از این قبیل حقوق الله هستند. بخش زیادی از عبادات و بعضی از غیر عبادات از این قبیل هستند. البته حقوق الله از یک منظر خیلی مهم است از حقوق الناس هم بالاتر است چون مطالبه خداوند است.

ب. حق الناس

اما نوع دیگر حقوق الناس است که طرف آن مردم است. اما همان خدای عالم گفته است که باید این حقوق رعایت شود. فلذا نوع دوم که از آن به حق الناس تعبیر می‌شود به این معنا است که تکلیفی در قبال دیگری بر دوش ما است و دیگری حقی بر ما دارد. دیون و بدهی‌ها از این قبیل به شمار می‌آیند.

ج. وجه جمع هر دو حق

در بعضی از مسائل هم هر دو حق یعنی حق الله و حق الناس قرار دارد. بنا بر بعض نظرات مسائلی مانند زکات از این قبیل است؛ از یک نظر عبادت است و حق الله و در عین حال از نظر دیگر حقی است برای محرومان در اموال کسانی که مشمول شرایط زکات هستند.

در بعض تکالیف فقط حق الله است و در بعض تکالیف مانند دیون فقط مردم ذی حق هستند و در بعض موارد این دو جمع می‌شود. البته در همه این‌ها خدا طلبکار است چون خدا می‌فرماید که حق الناس است و باید ادا شود.

سخت‌تر بودن حق الناس

گفته شده است که حق الناس سخت‌تر است چون در همه حق الناس‌ها علاوه بر اینکه مردم حق دار هستند، همسر و خویشان و دوستان و... طلبکار هستند هم‌زمان خدا هم طلبکار است. خدا می‌فرماید که نباید ریالی از آن را تزییع کنی لذا باید بر اساس فرمایش خداوند اقدام کرده و اقدام کنی. جهت دیگر این است که در حق الله بدهکاری‌ها به خدا است. هر چند حق الله هست ولی خداوند ارحم الراحمین است و امید بخشش و گذشت از طرف ایشان هم هست لذا نسبت به حق الناس امید به بخشش و رحمت الهی است.

نکته سوم این است که ادا حق الناس این است که صاحب حق را راضی کنی و بدهی و طلبش را پرداخت نمایی و رضایت خداوند غالباً در گرو رضایت صاحب حق است. این‌ها را می‌دانید آن‌ها را یادآوری می‌کنم.

تعداد حقوق الناس

سؤال این است که حق الناس چه تعداد است؟ دو سال قبل در ماه رمضان عرض شد که حداقل سرخط‌های حق الناس دوازده مورد است. در مورد جان دیگران، ابروی دیگران، امنیت دیگران و همین‌طور ۱۲ مورد شمرده شده است.

یکی از مسائل در حقوق الناس، اموال مردم، جامعه و اموال انسان‌های دیگر است. در خطبه قبل گفته شد که اسلام در مالکیت و ملکیت دیگران اگر مشروع باشد بیش از موارد دیگر تأکید دارد که باید ملکیت مردم را به رسمیت بشناسید و حتی در یک درهم از اموال مردم حق غصب ندارید. این مالکیت بسیار بسیار محکم و قرص است و از حقوق الناس بسیار مهم است.

حق الناس در روایات

حال امروز نمونه‌هایی را از روایات عرض می‌کنم تا معلوم شود که این حق الناس چقدر مورد تأکید اسلام است. جامعه اسلامی جامعه‌ای است که آحاد آن حقوق مالی دیگران را محترم می‌شمارند. اموال مردم دارای احترام است.

تصرف در اموال دیگران بدون اجازه آن‌ها جایز نیست و اگر تصرف شود آثاری دارد که شامل عذاب اخروی و آثاری از حدود و تعزیرات در دنیا است. این نکته را هم بدانید که شاید نصف از فقه، ابواب و احکام فقهی ما به قوانین مالی برمی‌گردد. یعنی معاملات و داد و ستدها و تصرف انسان‌ها در اموال یکدیگر همه باید روی قانون و شرع تنظیم شود. یک قدم عبور از این قوانینی که در اموال جامعه است مورد مواخذه شدید خداوندی است. اموال دیگران این قدر اهمیت دارد. این مطلب در چند خطبه بررسی خواهد شد.

۱. طیب نفس مالک مجوز تصرف در مال وی

در حدیثی از پیامبر خدا حضرت محمد مصطفی (ص) نقل شده است: «لَا يَحِلُّ مَالُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا بِطَيْبِ نَفْسِهِ»^۴ مال دیگران را نمی‌توان تصرف کرد مگر اینکه صاحب آن راضی باشد. کارگر یک کارخانه یا مغازه، همسایه، شریک و هر جایی که این مسئله مصداق داشته باشد می‌فرماید یک دینار و ریالی نمی‌تواند تصرف کند مگر اینکه صاحب مال که مالکیت مشروع دارد راضی باشد. بدون رضایت او غصب، سرقت و حرام جدی شرع است.

۲. عدم ادای بدهی مانع عروج به مقامات والا

در روایت دیگری آمده است که فردی از قبیله‌ای در عهد رسول خدا (ص) در جنگی به شهادت رسید. افرادی بیان کردند که این شخص به مقام شهادت رسید و مقام شهادت فوق مقامات دیگر است و این فرد آزاد شد، ولی در کمال ناباوری دیدند که رسول خدا (ص) آن را قبول نکرد و برخلاف نظر این‌ها فرمود: «صَاحِبُهُمْ مُحْتَبَسٌ عَلَيَّ بِأَبِ الْجَنَّةِ بِثَلَاثَةِ دَرَاهِمٍ لِفُلَانِ الْيَهُودِيِّ»^۵ اینکه شما او را شهید می‌دانید و این همه درجات برای شهدا ذکر شده است در مقابل در بهشت حبس است و اجازه تصرف در نعم عالم دوزخ به او داده نشده است. علت هم این است که این شهید در

^۴ - علامه حلی، نهج الحق و كشف الصدق، ص ۴۹۳

^۵ - شیخ طوسی، الاحتجاج علی اهل اللجاج، ج ۱، ص ۲۲۴

راه خدا، سه درهم به یک یهودی که در مدینه بوده است بدهکار بوده است خداوند او را جلوی در بهشت برزخی نگه داشته است.

کفاره آزادی او و وصال به درجات شهادت متوقف است که این سه درهم ادا شود والا در گرو این دین است ولو اینکه آن شخص یهودی باشد. ببینید که دین ما این قدر به اموال دیگران توجه دارد.

امام عصر حضرت ولیعصر (عج) حدیثی شبیه حدیث جدشان دارند. آن حدیث از اول این سلسله و این حدیث از آخر سلسله که می‌فرماید: «فَلَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَتَصَرَّفَ فِي مَالٍ غَيْرِهِ بِغَيْرِ إِذْنِهِ»^۶ این توفیق حضرت ولیعصر (عج) است. تصرف در اموال دیگران جایز نیست مگر به اذن و اجازه صاحبش.

۳. محروم بودن از ولایت ائمه (ع)

باید به این روایات دقت کرد و وسواس به خرج داد. جای وسواس درست همین جا است و الا در طهارت اسلام خیلی ساده گرفته است. خیلی عجیب است. امام صادق (ع) که می‌فرماید: اگر در جایی هستی و احتمال ترشح نجاست بود به پایت آب پیاش تا بعداً دچار وسواسی نشوی. حالا هم در مورد حق الناس می‌فرماید: «لَيْسَ بَوْلِي لِي مَنْ أَكَلَ مَالَ مُؤْمِنٍ حَرَامًا»^۷ پیرو و دوست من نیست کسی که مال دیگران را به حرام بخورد. این روایت مطلق است و حتی یک ریال را هم شامل می‌شود.

^۶ - این بابویه، کمال الدین و تمام النعمه، ج ۲، ص ۵۲۱

^۷ - مرحوم کلینی، الکافی، ج ۵، ص ۳۱۴

۴. آزادی شهید در گرو اداء دین

امام باقر (ع) فرموده است: «أَوَّلُ قَطْرَةٍ مِنْ دَمِ الشَّهِيدِ كَفَّارَةٌ لِذُنُوبِهِ إِلَّا الدَّيْنَ فَإِنَّ كَفَّارَتَهُ قَضَاؤُهُ»^۸ شبیه همان روایتی است که فرمود: شهید دم در بهشت به خاطر بدهکاری معطل است. در این روایت می‌فرماید: اولین قطره‌ای که از شهید بر زمین می‌ریزد او را از همه گناهان آزاد می‌کند، انسانی که با خدا معامله کرد و جان خود را تقدیم خدا کرد اولین قطره خون او تمام گناهان او را محو می‌کند و کفاره همه معاصی و گناهان او خواهد بود، ولی یک استثنا دارد و آن بدهکاری به دیگری است و شهید با این مقامات را هم در برمی‌گیرد و باید آن را ادا کند.

۵. انواع دزدی

در روایت دیگری امام صادق (ع) فرمود: «السَّرَائِقُ ثَلَاثَةٌ مَانِعُ الزَّكَاةِ وَ مُسْتَحِلُّ مَهْوَرِ النِّسَاءِ وَ كَذَلِكَ مِنْ اسْتِدَانِ دَيْنًا وَ لَمْ يَنْوَ قَضَاءَهُ»^۹ ما سه نوع دزدی داریم: دزد اول کسی است که زکات مال خود را نمی‌دهد؛ دزد دوم کسی است که صداق و مهریه زن خود را به او پرداخت نمی‌کند و بدون اذن او در صداقش تصرف می‌کند و سوم هم کسی است که قرض می‌گیرد و موقع گرفتن قرض به فکر این است که آن را برنگرداند.

تا اینجا ملاحظه کردید که یکی از حق الناس‌ها حق اموال است. هفته قبل هم عرض کردم که از آن دوازده جرم پرونده ساز در کشور پنج شش مورد در رابطه با تصرف در اموال دیگران است.

حال این اموال یا شخصی است یا عمومی که آن هم مصیبت بزرگی است که اتفاق می‌افتد. اسلام این قدر به این مسئله اهمیت داده است که خوشنودی آن قبیله را بر نمی‌تابد و می‌گوید که باید بدهی او به یهودی طلبکارش پرداخت شود تا او به آن مقامات شهدا نائل آید. البته این تصرف در مال دیگران، سرقت و اختلاس علاوه بر این عقوبت‌های

^۸ - شیخ طوسی، من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۱۸۳

^۹ - محمد بن علی بن بابویه، الخصال، ج ۱، ص ۱۵۳

بسیار سنگین اخروی که از لحظه مرگ شروع می‌شود - طبق این روایت - می‌رود تا قیامت و جهنم که بعداً عرض خواهیم کرد.

خدایا تو را به همه مقربان درگاهت سوگند می‌دهیم که ما را از کسانی قرار بده که حقوق الهی و بخصوص حقوق مردم را در همه امور رعایت می‌کنند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ إِنَّ شَانِكَ هُوَ الْأَبْتَرُ^{۱۰}

خطبه دوم

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين بارئ الخلائق أجمعين ثم الصلاة والسلام على سيدنا و
نبيينا وحبينا: أبي القاسم المصطفى محمد و علي مولانا علي بن ابيطالب و علي الصديقة الطاهرة فاطمة
الزهراء و علي الحسن و الحسين سيدي شباب أهل الجنة و علي أئمة المسلمين علي بن الحسين و محمد
بن علي و جعفر بن محمد و موسى بن جعفر و علي بن موسى و محمد بن علي و علي بن محمد و الحسن
بن علي و الخلف القائم المنتظر حججك علي عبادك و أمنائك في بلادك ساسة العباد و اركان البلاد و
ابواب الايمان و أمناء الرحمن و سلالة النبيين و صفوة المرسلين و عترة خيرة رب العالمين صلواتك عليهم
اجمعين.

توصيه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا
وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ»^{۱۱} عِبَادَ اللَّهِ أَوْصِيكُمْ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَ مِلَازِمَةِ أَمْرِهِ وَ مِجَانِبَةِ نَهْيِهِ وَ تَجَهُّزُوا رَحِمَكُمُ اللَّهُ
فَقَدْ نُودِيَ فِيكُمْ بِالرَّحِيلِ^{۱۲} وَ تَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى^{۱۳}

^{۱۱} - سورة آل عمران، آیه ۱۰

^{۱۲} - سید رضی، نهج البلاغه (صبحی صالح)، خطبه ۲۰۴، ص ۳۲۱

^{۱۳} - سورة مائده، آیه ۳۵.

امیرالمؤمنین (ع) در ادامه فرازهای نورانی در خطبه متقین به این وصف متقین می‌رسند: «يَعْمَلُ الْأَعْمَالُ الصَّالِحَةَ وَهُوَ عَلَى وَجَلٍ يُمَسِّي وَ هَمُّهُ الشُّكْرُ وَ يُصْبِحُ وَ هَمُّهُ الذِّكْرُ»^{۱۴} امام (ع) می‌فرمایند: از نشانه‌های دیگر انسان‌های پارسا و پرهیزگار این است که کار خوب انجام می‌دهند اما با ترس. گاهی آدم کار خوب انجام می‌دهد و توجه ندارد که کار خوب او آسیب‌زده است. همین کارهای خوب ما که شکل و قالب خوب دارد خیلی وقت‌ها در باطن آفت‌زده است. میوه خیلی خوش‌رنگ و لعاب و به‌ظاهر خوب که کرم از درون آن را فاسد کرده است. اعمال خوب آسیب‌های زیادی دارد. گاهی ظاهر آراسته و باطن آلوده دارد. اولین آلودگی در کار خوب عدم اخلاص در آن است عمل خوب را انجام می‌دهد که دیگری بگوید آفرین. میکروب دیگر عمل نیکو این است که با عجب و خودپسندی انجام دهد، کاری کرده است و آن را مثل کوه می‌بیند. آفت دیگر آن است که با کار خوب سر دیگری منت می‌گذارد. اعمال خوب می‌تواند دچار ده‌ها آفت، آسیب، میکروب و ویروس شود. اگر کسی بخواهد کار او کاملاً شایسته باشد و از آن‌ها میکروب‌زدایی کند باید دقیق شده مانع نفوذ میکروب در درون آن شود. این عمل نیازمند این است که انسان همیشه نگران باشد. هیچ‌وقت فکر نکنیم که آدم خوبی هستیم و کار خوبی انجام می‌دهیم پس بیمه است. حالا ببینید که این سخن امام چقدر قشنگ است. ایشان می‌فرماید انسان پارسا کسی است که عمل نیک انجام می‌دهد و در خدمت انسانیت، جامعه و غیره انجام می‌دهد اما نگرانی در آن است چون همین عمل خوب می‌تواند فاسد شود و حتی وزر و وبال گردنش شود و مبدل به معصیت شود. یادمان باشد وقتی یکدیگر را به تقوا توصیه می‌کنیم در درون تقوا این نهفته است که حواستان جمع باشد که اعمال خوبتان آسیب‌زده نشود. خدایا به ما توفیق فرما که در همه اعمال تقوا را مراعات کنیم.

مناسبت‌ها

چند موضوع است که به ترتیب عرض می‌کنم:

^{۱۴} - سید رضی، نهج البلاغه (صبحی صالح)، خطبه ۱۹۳، ص ۳۰۵

۱. گرامیداشت هفته بسیج و هفته وحدت

هفته بسیج را گرامی می‌داریم. ما در این ایام گذشته هفته وحدت هم داشتیم که نمادی از همگرایی و هم‌افزایی امت اسلامی است و بسیار بسیار مهم است و جامعه اسلامی نیاز مبرم به این وحدت و همدلی اسلامی دارد. هر دو مناسبت را گرامی می‌داریم.

به بسیجیان هفته بسیج را تبریک عرض می‌کنم و بیان می‌کنم که حقیقت بسیج دلدادگی به خدا و خدمت به خلق خدا در قالب‌های جهادی و انقلابی است. معنای بسیج این است که آدم خوب است اما از نوع آدم‌های خوبی است که با شدت و شتاب عمل می‌کند. خوبی است که بارو حیه انقلابی وارد میدان می‌شود. این روح انقلابی و جهاد آمیز بود که در دفاع مقدس در کشور ما تجلی کرد و کسور ما را از تصرف دیگران و هجوم بیگانه نجات داد. این روح بود که انقلاب را به وجود آورد و در عرصه‌های مختلف علمی و انقلابی هر جا وارد شده است اثرگذار بوده است. امروز هم نیاز داریم که بسیج در عرصه خدمت به مردم و نجات کشور حضور پیدا کند. دولتمردان و مسئولان ما هم باید خودشان دارای حس بسیجی، روح انقلابی و تعهد سرشار برای خدمت به مردم باشند و هم سازوکاری ایجاد کنند تا جوانان بسیجی و نسل جوان جامعه که در دانشگاه و آموزش و پرورش دارای روح انقلابی و بسیجی هستند وارد میدان شوند و مشکلات کشور را برطرف کنند. ما به جوانان بسیجی نیاز داریم و اگر این روح در خدمت نظام اداری و اقتصادی کشور باشد مشکل را حل می‌کند و امیدواریم که به آن توجه شود.

۲. بزرگداشت سالروز شهادت آیت‌الله مدرس

سالروز شهادت آیت‌الله مدرس آن انسان بزرگ، عالم عظیم‌الشان و مجاهد کبیر که نماد یک نماینده و مجلس متعهد، پرشور و شهید در دفاع از کشور شده است می‌باشد. به همین مناسبت هم روز مجلس تعیین شده است. نماینده مجلس آیت‌الله مدرس بود که با کمترین امکاناتی که یک عالم در آن زمان داشت در برابر قدرت روس، انگلیس و قدرت‌های بیگانه می‌ایستاد و به دولتمردان هم روحیه می‌داد و برای استقلال کشور جان خودش را فدا

کرد. این عالم بزرگ و عظیم الشانی که در برابر ارباب‌های او ایستاده بود حدود ده سال به نقطه‌ای از کشور^{۱۰} تبعید شد و در همان جا هم به شهادت رسید. این عالم بزرگ نماد یک روحانی خادم مردم و یک مجاهدی که جان خود را به کف گرفته برای استقلال کشور و عظمت آن تا پای جان آماده است بود. مجلسیان، دولتمردان و ما باید از این عالمان زاهد، پاک، مجاهد در راه خدا و خادم به خلق خدا درس بگیریم و به روان پاک او درود می‌فرستیم با صلواتی بر محمد و آل محمد.

۳. نکاتی در باب رعایت حال معلولان و جانبازان

موضوع سوم هفته و روز معلولان است که آن را گرامی می‌داریم و خدمت جانبازان عزیز که انسان‌های بزرگی هستند که سلامت خود را برای راحتی و نجات ما تقدیم کردند عرض ادب و احترام داریم و برای آنان و همه معلولان که مبتلای به آسیبی در جسم و بدنشان هستند آرزوی سلامت و صحت داریم.

مقوله معلولیت در جامعه مقوله‌ای است که همیشه بوده است و با کم و زیاد خواهد بود. هفته معلولان و روز معلولان برای این است که ما به بعضی نکات توجه کنیم. ضمن اینکه عرض ادب خدمت این عزیزانمان داریم و از مردم، مؤسسات، خیرین، نهادها و سازمان‌های بهزیستی به خاطر خدماتی که به معلولین ارائه می‌کنند چند نکته را باید متذکر شویم:

۱. لزوم پیشگیری از معلولیت‌ها

طبق قوانین و مقررات علمی برای پیشگیری از معلولیت‌ها همه وظیفه داریم. از جمله آزمایشات ژنتیک در شروع ازدواج‌ها و مراحل بعدی تا جلوی محدودیت‌ها را بگیریم. وقتی می‌گوییم در شهری مثل میبد جمعیتی قریب ۳ هزار

^{۱۰} - خواف در خراسان و در نهایت به کاشمر

نفر در زمره معلولین هستند این رقم مهمی است و باید جلوی افزایش آن را گرفت چون ما در قبال آیندگان مسئول هستیم.

۲. تکریم معلولان

باید هم خودشان خودشان را مهم بشمارند و روحیه‌شان را از دست ندهند ما علمای بزرگی داشته‌ایم که نقص‌های جسمی بودند. حالا نقص‌های ذهنی بحث دیگری دارد. معلولانی که نقص‌های غیر ذهنی دارند ظرفیت‌های زیادی دارند و باید خود را باور کنند. اولین مسئولیت جامعه این است که کرامت و ارزش انسانی او را پاس بدارد و در خانه و محیط باید شخصیت معلول تکریم آمیز باشد.

۳. لزوم رسیدگی به نیازهای معلولان بزرگوار

نکته سوم هم این است که باید رسیدگی شود. این رسیدگی هم تنها وظیفه دولت و مسئولین نیست، بلکه نهادها، مؤسسات و خانواده همه باید در توانمندسازی، آموزش، اشتغال و توجه به نیازهایی که معلولین به آن‌ها نیاز دارند توجه کنند. ظاهراً ده موسسه در شهر ما هست که به معلولین خدمت می‌دهند و باید از آن‌ها تقدیر و تشکر کرد. خیرین زیادی هم در اشتغال، ازدواج و توانمندسازی معلولان عزیز به صورت گمنام کمک می‌کنند.

۴. مناسب‌سازی و تسهیل فضا

مناسب‌سازی فضاها برای رفت و آمد معلولین است. بیست سال است که جلسات و شوراها تشکیل شده است البته کارهای خوبی هم انجام شده است. تلاش شده است که مراکز عمومی، ادارات، مساجد، پارک، بانک و.. طوری بازسازی شود که معلولین و سالمندان به راحتی رفت و آمد کنند. این طرح مناسب‌سازی قانون و مقررات دارد. ما از بخش‌هایی که کار کردند تشکر می‌کنیم. دیروز جلسه‌ای بود که آمارها نشان می‌دهد نیازها زیاد است. من تقاضا دارم که بر اساس مصوباتی که دیروز تصویب شد مسئولان اداری و دستگاه‌های عمومی ما و همین‌طور خود مردم

کمک کنند تا طرح مناسب‌سازی پیش رود. یک سوم جمعیت نیاز دارد که در رفت و آمدشان راحت باشند. و متأسفانه ما هنوز هم در این زمینه مشکلاتی داریم که امیدواریم مصوبات دیروز اهتمام بیشتر شود.

۴. سد معبر مخالف شرع و قانون

از جمله موارد دیگر سد معبر است. واقعاً این یک نقص بزرگ در فرهنگ یک شهر است که پیاده‌روها و جاهایی که باید در اختیار مردم و رفت و آمدها قرار داده شود توسط مغازه‌دارها تصاحب شود. این شرعاً و قانوناً اشکال دارد. حالا گاهی با عده‌ای برخورد می‌شود که می‌آیند شکایت می‌کنند که برخورد کرده‌اند. به مغازه‌دارها تذکر دهید که این سد معبر را حل کنند.

۵. لزوم توجه بیش از پیش به صنعت زیلوبافی

موضوع چهارم مسائل مربوط به زیلو است که در خبرها شنیده‌اید. ما هم تشکر می‌کنیم. مهم‌تر از این‌ها هم خوشه زیلو است که باید مسئولین کار را شروع کنند. دیروز جلسه آن برگزار شد و مصوباتی داشت. احیای صنایع دستی و چیزهایی مثل زیلو می‌تواند هم شغل ایجاد کند و هم چیزی که نمادی از علم، هنر و ذوق جامعه‌ای است از سقوط و اضمحلال نجات دهد. من تأکید می‌کنم بر مصوباتی که دیروز بود و مطالباتی داشتند و فرماندار محترم و سایر مسئولین از استان برای اینکه خوشه زیلو بتواند با تعریفی که دارد شکل بگیرد و این شغل را توسعه دهد.

۶. ظرفیت خیلی ارزشمند منطقه در مورد گیاهان دارویی

موضوع پنجم گیاهان دارویی است. باز چند سال است که کار می‌شود. ما در منطقه‌ای هستیم که از طرف ندوشن و جاهای دیگر دارای گیاهان دارویی خیلی ارزشمند هستیم. دنیا امروز به خاطر آسیب‌هایی که در داروهای شیمیایی است به سمت داروهای گیاهی می‌رود. خیلی جاها داروهای گیاهی در پیشگیری و گاهی معالجه مؤثر است دنیا هم به آن سمت حرکت می‌کند. ظرفیت خیلی مهمی در شهر و کشور ما وجود دارد. گیاهان دارویی که هم می‌تواند

برکات اقتصادی داشته باشد و هم می‌تواند فرآوری شود و به‌عنوان دارو تولید شده نشر پیدا کند. مصرف داروهای شیمیایی عوارضی دارد که باید کنترل شود و داروهایی گیاهی جایگزین شود.

صنایع ما هم جهاد کشاورزی و هم دانشگاه اقداماتی در این زمینه انجام داده‌اند که تشکر می‌کنیم. دانش آموزان خوب ما در جشنواره‌ای در تهران رتبه‌های خوبی در مقوله داروهای گیاهی به دست آورده‌اند که دیروز خدمتشان رسیدیم. کشاورزها و اهل ذوق هم برای تولید گیاهان دارویی هستند تا آشنا شوند.

۷. لزوم به حمایت مسئولان از تولید و اشتغال

اما موضوع ششم هم شرایط اقتصادی کشور است. خوب اقداماتی انجام شده است برای کنترل ارز و مسائلی از این قبیل که تا حدی مفید بود و باید تشکر کرد؛ اما این‌ها همچنان روی قیمت‌ها تأثیری نداشته است و شرایط برای قشر متوسط و پایین شرایط سختی است باید مسئولین و متمکین توجه کنند. درک کنیم که ارزش پول چند برابر پایین آمده است و فشار آن مستقیم روی طبقات اداری، متوسط و طبقات محروم و نیازمند می‌آید. واقعاً انتظار می‌رود که این درد را بیشتر درک کنیم و معالجه بهتر و قدم‌های جدی‌تری برای معالجه آن برداشته باشد. البته پایه اصلی آن این است که بانک‌ها و دستگاه‌های حمایتی از اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال حمایت کنند.

۸. اعتراف ضمنی آمریکا به حمایت از جنایت‌های آل سعود

خیلی عجیب است که سنای آمریکا رأی دادند که پشتیبانی‌های ما از کشتار یمن را قطع کنید. این چیز خیلی عجیبی است. ضمن این قطعنامه به این مسئله اعتراف کرده‌اند که چند سال است که با پشتیبانی آمریکا این جلادهای سعودی و هم پیمانانشان به جان مردم یمن افتاده‌اند و جنایت علیه بشریت را انجام می‌دهند. امروز بشر به آن چیزی که ما در ایران دو سال قبل می‌گفتیم رسیده است. الآن می‌فهمند که در یمن بدترین جنایت‌ها علیه بشریت انجام می‌شود، تخریب تمام زیرساخت‌های اقتصادی کشور را در دستور کار دارند و کسی هم صدایش بلند نمی‌شود. حالا این‌ها در اثر فشارهایی است که در مورد قتل خاشقچی وارد شده است. آدم وقتی می‌شنود که ۱۵ نفر بریزند فردی که

عامل خودشان بود را آن‌طور بکشند، دست‌وپایش را ببندند، خونس را بمکند و تمام اعضای بدن او را مثله کرده و قطعه‌قطعه کند و در فاضلاب استانبول بریزند درمی‌یابد که این‌ها چه جنایتکارانی هستند. بریدن یک عضو بدن انسانی و مثله کردن عقاب سختی دارد. الآن این‌ها گیر کرده‌اند. حالا سنای امریکا آمده است که حمایت‌های ما از آل سعود را در جنگ یمن متوقف کنید.

ای پروها! جانی‌های عالم! شما میلیون‌ها بشر را به خاک و خون کشیدید و حالا می‌گویید که متوقف کنید؟ متوقف هم نخواهید کرد. شما آن گاوهای شیرده را می‌خواهید! آن احمق‌های نادان را می‌خواهید که از آن‌ها نفت بگیرید، آن‌ها را بدوشید و از آن هم کوتاه نمی‌آیید.

هفته قبل ترامپ به همراه این جانی‌ها و عواملشان و صهیونیست‌ها می‌گوید که ملت ایران تروریست است. ما اگر مرگ بر امریکا می‌گوییم مرگ بر جنایتکارهای امریکا می‌گوییم ما با ملت‌ها کار نداریم. شما توقع دارید که صدای رسای ملت ما در دفاع از ملت یمن، بحرین و مظلومان عالم خاموش شود؟ صدای رسای ملت ایران در مقابله با امریکا و مرگ بر جنایتکاران خاموش شود؟ درحالی‌که مرگ بر سیاستمداران و جانپان‌نثار می‌کنیم و شما با ملت‌ها چنین برخورد می‌کنید و بعد ملت بزرگ و عظیم ملت ایران را تروریست می‌نامید؟ کسانی فکر نکنند که با این بی‌منطق‌ها و جباران عالم می‌شود سرسازش پیدا کرد. باید با تمام قدرت مقابلشان ایستاد و به فضل الهی شما منکوب خواهید شد. شما تروریست را ایجاد کنید ما آن‌ها را خاموش کردیم. شما صهیونیست‌ها را بر ملت‌های منطقه حاکم کردید ما مقابل آن‌ها ایستادیم و به فضل خداوند این ملت تمام‌قد در برابر شما خواهد ایستاد و صدای مرگ بر امریکا تا خفه شدن جانپان عالم قطع نخواهد شد. (تکبیر)

دعا

نسئلك اللهم و ندعوك باسمك العظيم الاعظم الاعز الاجل الاكرم يا الله و... يا ارحم الراحمين، اللهم ارزقنا توفيق الطاعة و بعد المعصية و صدق النية و عرفان الحرمة، اللهم انصر الاسلام و اهله و اخذل الكفر و اهله، خدایا دل‌های ما را به انوار قرآن و عبادت و دعا روشن بفرما، ما را به رسیدگی به مستمندان و همراهی با محرومان و عبادت و دعا

و نیایش و زنده داشتن یاد خدا و رونق بخشیدن به مساجد توفیق روزافزون عنایت بفرما، اعمال ما را قبول بفرما، توبه، انابه و عبادات ما را مورد لطف و کرمات خود قرار بده، گناهان ما را ببخش، ما را از شر وساوس داخلی و بیرونی محافظت بفرما، آسیب‌ها را از جامعه ما دور بدار، نسل جوان ما را به اوج عزت، ایمان و افتخار برسان، همه مخاطرات را از کشور و امت اسلام دور بدار، شر دشمنان اسلام به‌ویژه اسرائیل غاصب را از سر همه مرتفع بفرما، شر تکفیری‌ها، داعشی‌ها و تروریست‌ها را به خودشان بازگردان، ما را از همه خطرات مصون بدار، باران رحمت و برکاتت را بر ما نازل بفرما، مشکلات اقتصادی کشور را مرتفع بفرما، مسئولان ما را به انجام وظایف، خدمات صادقانه و الهی‌شان آشنا و موفق بدار، مریضان ما، مریضان مدنظر و جانبازان را شفا کرامت بفرما، مسلمانان مظلوم بحرین، یمن، عراق، سوریه، میانمار و دیگر مسلمانان مظلوم در اقصا نقاط جهان را نجات کرامت بفرما، اموات و درگذشتگان ما، درگذشتگان از این جمع و تازه درگذشتگان را غریق بهار رحمت بفرما، ارواح تابناک شهیدان، شهیدان اسلام و انقلاب اسلامی، شهیدان دفاع مقدس، شهیدان مدافع حرم و مقاومت و بین‌الملل اسلامی شهدای این جمع و امام شهدا را با اولیای خودت محشور بفرما. ما را از گناهان همه ایام سال مصون بدار، توبه و انابه و عبادت ما را قبول بفرما، این عید را برای عمه امت اسلامی مبارک و میمون بفرما، سلام ما را به امامان و مولایمان حضرت ولیعصر (عج) ابلاغ بفرما.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ اللّٰهُ الصَّمَدُ لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُولَدْ وَلَمْ یَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ^{۱۶}